

Két versfordításkötet

Sajátos a varázsa egy-egy költőnk műfordításkötetének. A meg nem írt versek, az el nem mondott gondolatok körébe enged bepillantást. Kiegészíti vagy épp magába olvasztja az életművet. Persze csak akkor, ha a gyűjtésnél a költő enged ízlésének, s nem gyűjti hangyaszorgalommal egybe összes írását. Ha csak válogat, mint **Eörsi István** Ruhapróba című kötetében. Ha csak azokat választja, akik közel állnak hozzá, akik róla éppúgy vallanak, mint magukról. Heinét, Brechtet, Morgenstern, Ginsberget. A szellemes-ironikus, odamondogató költőket. Akik meghatározzák a kötet arculatát.

Többségük német anyanyelvű, s ez nem véletlen. **Eörsi** magabiztosan mozog a német irodalomban, a régieket éppúgy érti és érzi, mint az újakat. „Kirándulásai” kevésbé szerencsések. A három nagynevű francia költő — néhány találat ellenére is — egysíkúnak, szürkének tűnik. Apollinaire *Bestiárium*ából a szikrázó irónia, a sokak által fordított *Mirabeau-híd*ből a Szajna mindent magával sodró bűgása-hömpölgése hiányzik. J. Prévert kiscsigákról szóló bájos versét pedig teljesen félreértette, sem az eredeti „totyogó” ritmusát, sem a halott levelek temetésére útnak indulók sorsába rejtett bús iróniát nem vette észre. Annál meggyőzőbbek angol fordításai, bár **Eörsi** egyéniségének a keményebbt hangvételű, vagdalkozóbb versek jobban megfelelnek, mint Shakespeare vagy John Donne szonettjei.

Ha **Eörsi István** kötete a XX. században kalandozik, Károlyi Amy az egész világirodalmat „megrabolja”. Az ő kötete a gazdagabb és a színesebb. S bár az olvasónak szóló üdvözlésében művét a költőnk

csupán a világlíra „madárszemnyi metszetének” látja; ne higgyünk neki. A *Vonzások és viszonzások* az utóbbi évek legszebb versgyűjteménye. Arról a titkos erőről szól, amely időn és nemzeteken túl is összeköti a költőket, a líra ama rejtett forrásáról, amely — mint vér az erekben — ott lüktet az ősi viking dalokban éppúgy, mint a legmodernebb amerikai szabadversben.

A mű alapgondolatát a könyv szerkesztője egy Babits-idézetben véli felfedezni: „Minden emberi élet és világkép egy-egy lehetséges állásfoglalás a világgal szemben, amelybe kivetített bennünket valamely ismeretlen erő, Robinson új meg új körülménye a szigeten.” S Károlyi Amy az angol barokk virághamvasságú, táncfigura feszességű verseit, a kínai ecsettechnika kis remekeit, grúz, francia, olasz népdalokat, perzsa verssorokat, svéd, izlandi, flamand, fríz, kubai, cseh, szlovák és bolgár költőket, régieket és újakat; „ismeretlen ismerősöket” varázsol ide a keleti sípon, önmagát prizmához hasonlítva, mely „nem őrzi a színeket, csak hallja őket játszani.” A műfordítás ars poeticáját hordozza ez az alázatos két sor, az új közegben megszólaló versét, a bársonyban megszólaló madárét, s a madárban megszólaló köét.

Károlyi Amy biztos ízléssel, kitűnő érzékkel válogatta össze kötete anyagát, míves fordításai csak a Nyugat műfordító nemzedékének teljesítményéhez mérhetőek. Könyve a robinsoni felfedezés izgalmán túl, a bizonyosság erejével szolgál: „A lábnyomaim gránitköbe vése: Mit feloszlásnak hívtok, nevetem. Én ismerem az idők teljességét.” (Whitman)

Vinkó József